

הם נכשלו?

של דקאדנס. כולם מקרים את כולם, כולם מתווכחים עם כולם, כולם נגד כולם. עמים קטנים נגד עמים קטנים אחרים וביחד נגד העם הרוסי. העם הרוסי נגד העמים הקטנים וגם נגד האחים הסלאביים, כמו הרוסים הלבנים והאוקראינים.

עשרות עיתונים מלאים בכיקורת על העי בר ועל ההווה. כך, למשל, פורסם במקומון האיזורי של סומסק, קראטינה ונאמיה. מאמר נגד יאגור ליגאצ'וב — האדם השני בהי ארכיה של ברית המועצות. מתי זה יכול היה להיות? ודאי שלא בזמני מקומון מרים את החרב על ראשו של האיש הכל-יכול?

וכמו בדקאדנס, אמנות הרחוב פורחת. די לבקר ביום ראשון בפארק איזמאילוב, לטייל קילומטרים לאורך הפארק ולראות את אלפי

אחרות, הצורה היתה קצת שונה, אך התוכן היה אותו התוכן.

השליטים

כך ברחוב, אך בשיחות עם אינטלקטואל לים ובעלי תפקידים רישמיים, מופגנת הרגשה הרווחת, שהיהודים שולטים בעולם כולו ושמדינת ישראל שולטת על היהודים בכל העולם. נדמה לי כי שורשה של הרגשה זו בא מאותו ספר של סוף המאה ה-19 — הפרוטוקולים של ויקינצ'יון, שבסיומיו מאי

שונים שבהם ביקרתי לצורך קשירת קשרים כלכליים. כמשך שעות הסתובבתי ברחוב אר- באט, שהפך היום למין היידי-פארק של מוסקו. קווה. כל 10-15 מ' עמדו כמה אנשים, שהתי וזכחו, כעסו, נאמו והקשיבו לנאומים.

אחר נואם נגד ההשתלטות של העמים הקטנים, כמו הגרזנים, האסטונים, הלאטבים והליטנים, על רוסיה ומאשים את העמים הקטנים בכך שהמיטו על רוסיה כישלון כלכלי. לידו דורש אחר החזרת זכויות לכנסייה היוונית. במרחק מה רנים בצורך להנהיג דיקטטורה חזקה, כדי להשליט סדר בכרית-המר

מצאותן בשפות — הכל קיים באלבומים אלה.

אצל הרבה נשים יפות שפגשתי ניתן לראות, כאשר הן מחייכות, שיניים תותבות מזהב. מקרוב אפשר להבחין שהשיער לא נחפף בשמפו טוב והגוף לא זכה למגע של סכוז בעל ריח נעים.

שיחות עם חברים סביב השולחן התנהלו על דברים גדולים ועקרוניים — על אידיאולוגיה, על התפתחות העולם, על השינויים בכרית-המועצות, בישראל ובעולם כולו. כמו אז, דיברו חברים ומכרים על ספרים שקראו, על סרטים שראו ועל הצגות שביקרו. כמו אז, ראיתי תורים ארוכים ליד קופות התיאטרות ובמקביל, תור ארוך עוד יותר מול חנות שבה מכרו נעליים תוצרת-חוץ.

הופתעתי לטובה כאשר התברר לי שבכל פינה של מוסקווה עוברים הטלפונים הציבורי

אחרי 18 שנה חזר יולי נודלמן לברית-המועצות.

איך נראית המהפכה בעיניים של "יורד" ואוכוויצ'יונר? נודלמן, שנחתן שבע סיבוח טובות לכישלון הקומוניזם, מאמין שאולי באמת נירקמת כאן התחלה חדשה

ד"ר יולי נודלמן

ריים בצורה תקינה. הופתעתי שכמו אז מגייעות רכבות התחתית לתחנה כל דקה ו-45 שניות — כמו שרון. לעומת שנים קודמות, נוסעות עכשיו בכבישי מוסקווה אלפי מכרי ניות. התנועה כלי-כך אינטנסיבית, שלמרות היותה נהג מוסקוואי ותיק, קשה היה לי לנהוג. הצמיחה המהירה כלי-כך במימון המכוניות היא אולי הסיבה שבגללה חסר דלק בתחנות וחייבים לקנותו בצורה לא-חוקית אצל "חאפי-ריס" למיניהם.

הפרחים

נסעתי לעיר קאסירה לבקר חברים ולראות את בית-החולים שבו עברתי לפני 25 שנה. את 100 הקילומטרים עשיתי בכביש משופר, אך בכל-זאת ארכה הנסיעה שלוש שעות, בעיקר בגלל פקקים ותיקונים בכביש. משני צידי הכביש עמדו נשים כפריות וקנות ומכרו תפוחי-עץ, תפוחי-אדמה והרבה-הרבה פרחים — זה לא היה לפני 20 שנה.

השרים

עשרת ימי הביקור היו גדושים בפגישות ובשיחות עם אנשים במשרדים ה-

צמד שר שיר אנטי-שמי ברחוב ארבאט, החייל הישראלי הלך להילחם בערבי ועשה במכנסיים!

הציורים משני צידי הטיילת של הפארק, את הנובות היפות, את התכשיטים העממיים.

הדיקטטור

ברית-המועצות נסערת, רותחת וללא ספק עוברת עכשיו תקופה של מהפכה אמיתית. הוויכוח, המתנהל בין הפלגים השונים במפלגה, בשילטון ובציבור כולו, איננו מתייחס לנחיצותם של שינויים ראדיקליים בכלכלה, בחברה ובמיבנה של האימפריה ה"סובייטית". לגבי הצורך בשינויים אלה קיים קונסנזוס לאומי.

הוויכוח מתנהל סביב השאלה באיזו דרך לערוך את השינויים. בדרך אבולוציונית או בדרך מהפכנית: על-ידי הנהגה חזקה מלמע" (המשך בעמוד 12)

מינים גם הרוסים המשכילים. הרגשתי שרובם רוצים בקשרים עם ישראל. אולי בגלל האמונה שהיהודים הם, במידה מסוימת, שליטי העולם. משיחות שקיימתי הרגשתי שהיחס כלפי היהודים שעזבו את ברית-המועצות בשנים 1970-1971 השתנה. אמרו לי במישרין או בעקיפין: "אתם הראשונים שהבנתם עד כמה רקוב השילטון של ברז'נ'יב, ואנו יכולים להודות לכם על שלמ עשה התחלתם את השינויים בשילטון." בהזדמנות אחרת אף שמעתי ש"אתם היהודים הלאומניים הייתם ההתחלה של הפרסטרוי"ק."

הדקאדנס החדש

דמה לי כי ברית-המועצות כיום דומה לרוסיה של השנים 1912-1914 — שנים

עצות. מתווכחים על חוקיותן וחיוניותן של השביתות. על יהודים ברחוב ארבאט מדברים מעט, למרות ששומעים בציבור יותר ויותר מקולות על השתלטות היהודים על הקואופרטיבים. טוענים שהקואופרטיבים האלה נותנים, למי עשה, לגיטימציה וכיסוי לספקולנטים יהודים להלבנת כסף שחור.

מי שמכיר את ברית-המועצות יכול להסיי כים שבתואנות האלה יש לא מעט מן האמת. בפנינת רחוב ארבאט עומדים אמנים עמי מיים עם גיטרה ואקורדיון ומתחרים מירים הרומים לשירי מחתרת ותנועות-מחאה שמעתי שם שיר אנטי-שמי השם ללעג את החייל הישראלי שהלך להילחם נגד החייל הערבי בסיני, קיבל בתחת ועשה במכנסיים. את אותם השירים על יהודים שמעתי עוד בשנות מילחמת-העולם השנייה. המילים היו